

Özelge: Personele nakden ödenen yemek bedelin,yurt içi seyahatlerde dışarıdan sağlanan yemek harcamalarının ve işyeri kira bedelinin VUK ve Gelir Vergisi açısından değerlendirilmesi hk.

Sayı:

B.07.1.GİB.4.06.18.02-32Mük257-8165-581

Tarih:

22/07/2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.06.18.02-32Mük257-8165-581

22/07/2011

Konu : Personele nakden ödenen yemek bedelin,yurt içi seyahatlerde dışarıdan sağlanan yemek harcamalarının ve işyeri kira bedelinin VUK ve Gelir Vergisi açısından değerlendirilmesi hk.

İlgide kayıtlı dilekçenizin incelenmesinden ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... vergi numaralı mükellefi olduğunuz, işyerinizde çalışan personelinizin kişi başı 10-TL'yi aşmamak kaydıyla öğle tatilinde yemek giderini karşılayacağınız, söz konusu yemek hizmetinde belirli bir yer ile anlaşma yapmayacağınızdan bahisle personeliniz tarafından işletme dışarısında (şehiriçinde veya görevli oldukları zaman şehirdışında) yenilen yemeklere ait olan ve ödeme kaydedici cihaz fişi ile tevsik edilen bedelleri gider olarak kaydedip kaydedemeyeceğiniz, işyeri kiranızın zamanında ödenememesi nedeniyle kira ödemesi yapılamayan aylar için stopaj zorunluluğunuzun olup olmadığı ve bir önceki aya ilişkin kiranın bir sonraki ayda yapılması halinde stopaj kesintisinin hangi döneme ait muhtasar beyanname ile beyan edeceğiniz, 2009 yılı kirasının 2010 yılında ödenmesi halinde stopaj ödemesinin ve gider kaydının nasıl yapacağınız hususlarında Başkanlığımızdan görüş talep ettiğiniz anlaşılmaktadır.

213 sayılı Vergi UsulKanununun 229 uncu maddesinde faturanın, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olduğu belirtilmiştir.

Anılan Kanunun 232 nci maddesinde, "birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler;

- 1 - Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
- 2 - Serbest meslek erbabına;
- 3 - Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;
- 4 - Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;
- 5 - Vergiden muaf esnafa.

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.

Yukarıdakiler dışında kalanların, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tesbit edilenlerden ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara

yaptırdıkları iş bedelinin 700 TL'yi **(2011 yılı için)** geçmesi veya bedeli 700 TL'den az olsa dahi istemeleri halinde emtiayı satanın veya işi yapanın fatura vermesi mecburidir." hükmü yer almaktadır.

Konuyla ilgili yayınlanan 204 ve 206 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde, mükelleflerin ticari faaliyetlerine ilişkin olarak; işyerlerinde kullanılmak ve tüketilmek amacıyla satın aldıkları (kırtasiye, büro ve temizlik malzemeleri gibi) ve bedeli fatura düzenleme mecburiyetini belirleyen Kanuni haddi aşmayan mal ve hizmet alımları için düzenlenen perakende satış veya yazar kasa fişlerinin gider belgesi olarak kabul edilmesinin uygun görüldüğüne ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Söz konusu düzenleme mükelleflerin sadece iş yerinde kullanmak ve tüketmek amacıyla satın aldıkları mal ve hizmetleri kapsamakta olup, şehir içi ve dışındaki iş seyahatlerinde yeme, içme gibi harcamalarının bu kapsamda değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır. Bu tür harcamaların kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınabilmesi için yemek hizmeti veren işletmeler tarafından ortaklığınız adına düzenlenmiş fatura ile tevsiki mecburidir.

Öte yandan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

- 24 üncü maddesinin 2 numaralı bendinde, Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanununa tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündeliklerin (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.)" gelir vergisinden istisna edildiği,

- 61 inci maddesinde, ücretin işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler olduğu, ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunmasının onun mahiyetini değiştirmeyeceği,

- 65 inci maddesinde, serbest meslek kazancının, her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar olduğu, serbest meslek faaliyetinin sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılması olduğu,

- 67 nci maddesinin birinci fıkrasında serbest meslek kazancının bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan fark olduğu,

- 68 inci maddesinde, serbest meslek kazancının tespitinde hasılatтан indirilebilecek giderler 10 bent halinde sayılmış olup, 1 inci bendinde, mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen genel giderlerin; 2 nci bendinde, hizmetli ve işçilerin iş yerinde veya iş yerinin müştemilatındaki iase ve ibate giderleri, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri ve emekli aidatlarının ve 3 üncü bendinde mesleki faaliyetle ilgili seyahat ve ikamet giderlerinin (seyahat maksadının gerektirdiği süre ile sınırlı olmak şartıyla) serbest meslek kazancının tespitinde hasılatтан gider olarak indirim konusu yapılacağı,

- 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında, kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçilerin maddede bentler halinde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat

yapmaları gerektiği, aynı fıkranın 1 numaralı bendinde; hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61 inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), 103 ve 104'üncü maddelere göre tevkifat yapılacağı, 5/a bendinde ise, 70 inci maddede yazılı mal ve hakların kiralanması karşılığı yapılan ödemelerden % 20 oranında vergi tevkifatı yapılacağı,

- 96 ncı maddesinin 1 inci fıkrasında vergi tevkifatının 94 üncü madde kapsamına giren nakden veya hesaben yapılan ödemelere uygulanacağı, bu maddede geçen hesaben ödeme deyiminin, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade ettiği

hükümleri yer almaktadır.

Hizmet erbabına işyerinde veya işyerinin müstemilatında ya da civar lokantalarda yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatin gelir vergisinden istisna tutulmasına ilişkin olarak 186 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir.

138 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin "**3.Fiili Yemek ve Yatmak Giderleri**" başlıklı bölümünde, "2772 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile değişik Gelir Vergisi Kanununun 24 üncü maddesinin 2 numaralı bendine göre Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından hizmet erbabına ödenen fiili yemek ve yatmak giderleri 1.1.1983 tarihinden itibaren Devlet Memurlarına ödenen gündeliklerle mukayesede dikkate alınmayacaktır. Ancak, yemek ve yatmak giderlerinin tevsik edilmemesi halinde, bu giderlere karşılık verilen gündeliklerin aynı aylık seviyesindeki Devlet Memurlarına verilen miktarı veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşan kısmının ücret olarak vergiye tabi tutulması gerekir.

Diğer taraftan, anılan personele fiili yemek ve yatmak giderleri dışında gündelik de ödendiği takdirde bu gündeliklerin tamamının ücret olarak vergiye tabi tutulması gerekecektir."açıklamasına yer verilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde;

- Personelinizin öğlen yemekleri nedeniyle lokantadan aldıkları ortaklığınız adına düzenlenmiş olan faturalara istinaden personelin kendisine yemek bedeli olarak nakden ödenecek bedeller (tutarı ne olursa olsun), personele sağlanan menfaat niteliğinde olduğundan ve Gelir Vergisi Kanununun 61 inci maddesi gereğince ücret olarak değerlendirileceğinden, aynı Kanunun 68/1 inci maddesine göre hasılatтан gider olarak indirilmesi mümkündür.

- Personelinize asli görev mahalli dışındaki görevlendirmeler nedeniyle yemek ve yatmak giderleri karşılığı fiili tutarı ortaklığınız adına düzenlenmiş fatura ile belgelendirmek kaydıyla ödeme yapıldığında bu ödemelerin herhangi bir sınırlamaya tabi tutulmaksızın bütünüyle vergiden istisna edilmesi gerekir.

Yemek ve yatma giderlerini belgelendirmeden bu giderlere karşılık gündeliğin nakit olarak ödenmesi halinde ise vergiden istisna edilecek tutar, aynı aylık seviyesindeki devlet memuruna aynı amaçla verilen gündelik tutarı ile sınırlı olup, bu miktarı veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşan kısmın ücret olarak vergiye tabi tutulması gerekir.

- Kiralamaya ilişkin olarak yapılacak peşin ödemelerin hepsinde, ödemenin yapıldığı anda gelir vergisi kesintisi yapılacaktır. Kira bedelinin yılsonunda veya kiralama sonunda ödenmesi durumunda bu bedellerin yıl içinde tahakkuk ettirilerek gider hesaplarına yansıtılması durumunda, yapılan bu gider tahakkuklarında gayrimenkul sahibinin alacaklı gösterilmesi halinde Gelir Vergisi Kanununun 96 ncı maddesi uyarınca "hesaben ödeme" gerçekleşmiş olacaktır.

Buna göre, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde "Nakden veya hesaben yapılan" ödemelerden vergi kesintisi yapılacağı belirtildiğinden gelir vergisi kesintisinin de nakden veya hesaben ödeme anında yapılması ve dönemi takip eden ayın yirmi üçüncü günü akşamına kadar stopaj gelir vergisi yönünden bağlı bulunulan vergi dairesine beyan edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, kiralanan işyeri için nakden veya hesaben bir kira ödemesinin yapılmaması ve gider olarak gösterilmemesi halinde nakden veya hesaben ödeme yapılmış sayılmadığından Gelir Vergisi Kanununun 94/5-a maddesine göre tevkifat yapılmasına ve ödenmeyen kiranın muhtasar beyannameye dahil edilmesine gerek bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.